

заставодержателя перед судом забезпечувала належний рівень захищеності заставодавця, що для тогочасних соціально-економічних умов було досить прогресивним аспектом. Про захищеність заставодавця свідчить також те, що в разі смерті заставодавця при наявності в нього спадкоємців, кредитор не повинен був чекати закінчення терміну угоди та виклику до суду, а мав на добровільній основі передати предмет застави і забрати позичені кошти. З іншого боку заставодавець міг легко втратити предмет застави (арт.8). В разі трьохразової неявки заставодавця до суду задля викупу заставленого майна, воно переходило у власність заставодержателя, який відповідно мав право ним володіти, користуватися та розпоряджатися.

Таким чином, застава, будучи за Статутом 1566 року основним засобом забезпечення виконання зобов'язань, не лише надавала цивільно-правовим відносинам більшої надійності, але й була однією з основ становлення феодальних економічних відносин та розвитку цивільного законодавства на українських землях.

Список використаних джерел:

1. Статут Вялікага княства Літоўскага 1566 года. – Мінськ, 2003. – С. 35-263. За виданням 1855 року

Чорній А.Л.

студентка,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ЯК ПЕРЕКОНЛИВИЙ ПРЕЦЕДЕНТ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

На сьогодні, актуальним є питання щодо того, яку силу мають прецеденти Європейського суду з прав людини для національного законодавства різних систем права, зокрема для країн-учасниць Співдружності Націй. З однієї сторони зрозуміло, що ратифікація Конвенції відбулася як країнами континентальної системи права, так і англосаксонської. Проте, якщо в європейській системі права прецедент не вважається джерелом права, то для англо-американської, в яку входять країни-учасниці Співдружності Націй, явище прецеденту є цілком нормальною практикою.

У своїх рішеннях Європейський суд часто посиляється на рішення або ж позиції, що застосовувались ним раніше. Це відбувається з метою ухвалення рішення не залежно від думок політичних доктрин чи інших правових позицій. Попри це, позиція самого Європейського суду полягає в тому, що рішення у конкретній справі не може бути винесене, за принципом аналогії попередніх справ, тому суд є незалежним у висловлюванні своєї правової позиції [1].

Велика Британія ратифікувала Конвенцію з прав людини у 1951 році. Окрім цього, національним законодавством країн Співдружності було

ратифіковано й окремі Протоколи з прав людини, за винятком Протоколу № 4 до Конвенції, де визначено додатковий перелік особистих прав людини, серед яких «Заборона позбавлення волі за борги», Протокол № 7 про вислання іноземців та притягнення до відповідальності, Протокол № 9 про порядок розгляду справ Європейським Судом, Протокол № 12, де розглянуто застосування принципу недискримінації та Протокол № 15 щодо скасування права вето сторін у рамках процедури звернення до Великої палати Суду, а також скорочення строків звернення до Суду [2].

Фактично, справи на розгляд Європейським судом з прав людини почали надходити починаючи із 1966 року. Проте, подібно до правової системи України, для того аби подати заяву про розгляд справи, апелянт повинен пройти всі судові інстанції національної судової системи.

Сьогодні, англійські юристи зазначають, що протягом багатьох років Конвенція про права людини не становила частини внутрішнього законодавства країн Співдружності, тому рішення Європейського суду з прав людини не були популярними у Великій Британії.

З прийняттям Акту про права людини в жовтні 2000 року, частина прав, визначених у Конвенції знайшла своє застосування у судах англійського права. Прийняття такого акту було зумовлене перш за все необхідністю надати жителям право самостійно звертатись до відповідних судових інституцій.

На відміну від прецеденту в загальному праві, судовий прецедент європейських судових інституцій не може бути створений одним судовим рішенням і формується під впливом нової правової доктрини.

Рішення Європейського суду з прав людини містять принцип *ratio decidendi*, який вказує на обов'язковий характер застосування. Проте, виникають проблеми у застосуванні такого прецеденту у країнах Співдружності Націй. Це пов'язано з тим, що національна система, наприклад Великої Британії, не визнає дію міжнародного прецедентного права. Ось чому, у випадку виникнення суперечностей між прецедентом Європейського суду і прецедентом Верховного суду Англії, у справі застосовується рішення останнього.

У справі *Leeds City Council v. Price and others* (2005) Апеляційний суд дійшов висновку, що при прийнятті рішення він має керуватися прецедентом Палати Лордів, а не прецедентом Європейського Суду [3]. Таке рішення англійської по справі створило прецедент в англійському праві щодо пріоритетності застосування рішень, прийнятих в судах загального права над прецедентною практикою Європейського суду з прав людини.

Окрім цього, у рішенні підкреслюється, що національні суди не повинні без вагомої причини позбавляти чи послабляти вплив прецедентної практики Європейського суду.

Зважаючи на такий характер застосувань норм міжнародного європейського права, у національних системах країн Співдружності існують певні суперечності щодо застосування норм тих джерел права, які імплементовані в національне законодавство. З метою уникнення колізійності у рішеннях Європейського суду з прав людини, Верховного суду Великої

Британії та Палати Лордів щодо відносин у сфері прав людини, у 1998 році було прийнято Акт про права людини. Відповідно до цього документу суд або трибунал, який розглядає справи про права людини повинен брати до уваги рішення Європейського суду з прав людини. Лорд-канцлер, який був відповідальним за прийняття Акту про права людини, у своїй промові заявив, що Верховний суд має виконувати свій конституційний обов'язок і відхиляти ті рішення Європейського суду, які він вважає нікчемними, водночас, суд повинен утримуватися від прийняття рішень на свій розсуд.

Таким чином, Акт про права людини і визначив правовий статус судового прецеденту Європейського суду як переконливого прецеденту для країн Співдружності.

Список використаних джерел:

1. Європейський суд з прав людини / [Електронний ресурс] –// Режим доступу: <http://www.municipal.gov.ua/1336>
2. Protocol No. 15 amending the Convention on the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms / [Електронний ресурс] –// Режим доступу: http://www.echr.coe.int/Documents/Protocol_15_ENG.pdf
3. Judgments – Kay and others and another (FC) (Appellants) v. London Borough of Lambeth and others (Respondents) Leeds City Council (Respondents) v. Price and others and others (FC) (Appellants) // – Access mode : <http://www.publications.parliament.uk/pa/ld200506/ldjudgmt>